

Oslo, 25. august 2023

Innspill til ny integreringsmelding

STL (Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn), som samler bredden av tros- og livssynssamfunn til dialog og arbeid for det livssynsåpne samfunn, takker for muligheten til å gi innspill til integreringsmeldingen. Vi deler naturligvis hovedmålene om å få flere i arbeid, bygge sterkere fellesskap og gode fellesarenaer, fremme likestilling og bekjempe negativ sosial kontroll - ting vi jobber med hver dag.

Integreringsarbeid og tros- og livssynssamfunn

Regjeringen ber oss frivillige organisasjoner om å gi innspill til utfordringer og konkrete tiltak på f.eks. sosial utjevning gjennom arbeid og utdanning og deltakelse i fritidsaktiviteter. Vi kan også bidra mer direkte i integreringsarbeidet, og tiltak kan gjøres for at det skjer mer effektivt, samordnet og målrettet.

Tros- og livssynssamfunn er en landingsplattform for mange innvandrere. Den store majoriteten av verdens befolkning er vant med å organisere sin fritid innen et trossamfunn, og de kan finne både et sosialt fellesskap og aktiviteter de kjenner igjen fra sitt opprinnelsesland blant trossamfunn i Norge. Tros- og livssynssamfunn er samtidig aktive i dialog og i samarbeid med norske myndigheter og lokalsamfunn, og kan dermed fungere som en bro til storsamfunnet. Dette bør det likevel jobbes mer systematisk og helhetlig med, for å sikre at det skjer på en god og effektiv måte. Her trengs det mer ressurser dedikert til godt integreringsarbeid, både til tros- og livssynssamfunn og paraplyorganisasjoner som kurser og veileder dem, inkludert STL.

Norske myndigheter som jobber med innvandrere, f.eks. i asylmottak og introduksjonsprogrammet, kunne i større grad imøtekommet det religiøse aspektet ved folks liv og erfaring. Her tror vi det er behov for mer kompetanse hos offentlig ansatte. STL har erfaring med å holde kurs og dialogmøter for kommuner, NAV, Barnevern, skoler, helseinstitusjoner, m. fl. om slike temaer. Vårt tilbud er etterspurt og vi får tilbakemeldinger om at det bidrar positivt inn, også i arbeidet med innvandrere.

Kompetansehevende tiltak kan omfatte hva religion kan bety for måten mennesker lever sitt liv, men også om at det er variasjoner mellom folk som tilhører samme religion. For innvandrerne selv vil det kunne formidle ressurser som styrker deres kunnskap om regler og rammer for religiøst liv i Norge, hva slags tilrettelegging man kan forvente og ikke – f.eks. begrensninger knyttet til bønn i skole og på arbeidsplass. Slike tiltak vil både virke tillitsbyggende og bidra til at flere føler seg velkommen og finner seg til rette som den de er, og dermed motivere til å bidra ytterligere i arbeidslivet.

STL har allerede utarbeidet kursmateriale som tar for seg integrering, rettigheter, religionsfrihetens grenser, religionskritikk, familiepolitikk, ekteskap, foreldrerett, svømmeundervisning, omskjæring og barnevernet, for å nevne noe¹. STL mener vi hører til under dagens ordning for nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet og har en plan klar for hvordan vi kan jobbe med disse utfordringene.

¹ [Ressurser: Rapporter og kursmaterieell – Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn \(stl.no\)](#)

Religiøs erfaring på CV og frivillig arbeid

En bekymring relatert spesielt til arbeid, men også fritidsaktiviteter, er religiøs erfaring på CV. Vi får flere meldinger om at religiøse opplever at de må skjule verdifull erfaring med frivillig arbeid i tros- og livssynssamfunn av frykt for at det vil anses negativt og bidra til stigmatisering. Dette er svært uheldig, og rammer mange innvandrermiljøer som ofte engasjerer seg i minoritetsreligioner.

I likhet med annet frivillig engasjement, er det mye god erfaring å få fra arbeid i tros- og livssynsamfunn. Det inkluderer frivillighet, dugnad, demokrati, arrangementsplanlegging og -avvikling, undervisning og tale for forsamlinger, arbeid med barn og unge, ledelse og mye mer. Vi hører likevel flere fortelle at de opplever at tros- og livssynsengasjement reduserer sjansen for å bli innkalt til intervju. Vi kjenner ikke til omfanget eller hvordan dette skjer, og vi ber om at det gis ressurser til systematisk kunnskapsinnhenting og forskning på dette fenomenet. I et livssynsåpent samfunn må vi være åpne for at man får relevante erfaringer fra ulike steder, ellers risikerer vi å miste mye talent og nyttige perspektiver.

Religion på jobb

For de som er på jobb, hører vi mange fortellinger om manglende tilrettelegging på arbeidsplasser for eksempelvis bønn og matbehov. Det kan f.eks. gjelde en muslim som ønsker å be to ganger fem minutter ilt. arbeidstiden, eller ulike matbehov grunnet religion. Det er i svært liten grad snakk om krav i slike spørsmål, men arbeidsgivere bør være lyttende og imøtekommende, og etterstrebe tilpasninger. I dag oppleves det tilfeldig og avhengig av arbeidsgivers interesse og velvilje. Flere opplever enten at det er skummelt å spørre eller å bli møtt på en negativ måte når de tar det opp. Kanskje bør det utvikles en veileder som både informerer arbeidstakere om deres rettigheter og muligheter, og hjelper arbeidsgivere med konkrete tips om hvordan tilrettelegging kan gjøres.

Usaklig forskjellsbehandling av tros- og livssynsbaserte organisasjoner

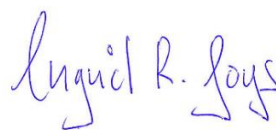
Når det gjelder deltakelse i fritidsaktiviteter har vi i flere sammenhenger fått informasjon om at tros- og livssynsorganisasjoner opplever utfordringer som andre frivillige organisasjoner ikke gjør i samme grad. F.eks. i arbeidet med strategi for kulturfrivilligheten («Rom for deltakelse»), fikk vi mange historier om tros- og livssynsorganisasjoner som ble nektet tilgang til lokaler, tilskuddsordninger og fellesarrangement som frivillighetsmesser. Dette gjør det både vanskeligere for organisasjoner å gjøre sin aktivitet, og vanskeligere for borgere å bli med og engasjere seg i disse organisasjonene. Det gir både opplevelser av unødvendig diskriminering og at enkelte fritidsaktiviteter er mindre velkomne enn andre. Når tros- og livssynsorganisasjoner flest bidrar positivt til lokalsamfunn med et mangfold av aktiviteter og tjenester, er dette svært uheldig. Vi oppfordrer derfor til økt anerkjennelse og inkludering av tros- og livssynsorganisasjoner og deres aktiviteter, på lik linje med annen frivillige aktivitet. Dette må planer og ordninger både nasjonalt, regionalt og lokalt legge til rette for.

Med vennlig hilsen,

Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn v/



Trond Enger
styreleder



Ingrid Rosendorf Joys
generalsekretær